

Komplexa finansiella instrument

Risker förenade med fondplaceringar

Placeringar är alltid förenade med **risker**, dvs. osäkerhet i anslutning till avkastningen på placeringen. I praktiken betyder risken möjligheten att få en sämre eller bättre avkastning på placeringen än förväntat, och också möjligheten att delvis eller helt förlora de placerade medlen. Den som placerar i fonder måste därtill ta i beaktande att en fond kan sammanslås med en annan fond, delas upp i flera fonder eller läggas ner.

Gemensamt för alla fonder är att fondandelen kan öka eller minska i värde. En fonds värdefluktuation mäts vanligen med volatilitet. Ju större en fonds årliga volatilitet är, desto större är **risken förenad med värdefluktuationen**. När placeraren inlöser fondandelar kan han eller hon få tillbaka mindre än den ursprungliga placeringen, och fondens avkastningshistoria är ingen garanti för framtida avkastning.

Fonder minskar den risk som är förenad med enskilda placeringar genom att sprida placeringarna på flera placeringsobjekt enligt fondens placeringspolicy. En fond är emellertid alltid förenad med en **marknadsrisk**, som innebär att det finns en risk för att priserna på fondens enskilda placeringar ändras som följd av den allmänna marknadsutvecklingen.

Med **clearingrisk** avses en sådan risk där motparten vid värdepappershandel underlåter att handla i enlighet med avtalade villkor, även om den andra parten har uppfyllt sina avtalsförpliktelser. Clearingrisken är högre vid kontinentöverskridande värdepappers- och valutatransaktioner, eftersom clearingen kan ske inom olika tidszoner. Clearingrisken är vanligen högre på tillväxtmarknaden än på den utvecklade värdepappersmarknaden.

Med **force majeure-risker** avses avtalsoberoende faktorer som orsakar oväntade och oöverstigliga följder, vilka utgör en risk för verksamhetens kontinuitet och för vilka avtalsparterna inte är ansvariga. Force majeure-risker är exempelvis allvarliga naturkatastrofer, uppror, strejker och krigstillstånd. En realisering av force majeure-risker kan ha en betydande inverkan exempelvis på priset på de värdepapper som utgör fondens placeringsobjekt eller på fondens möjligheter att bedriva värdepappershandel. Som en följd av detta kan en realisering av force majeure-risker också inverka på tidpunkten för verkställandet av fondinlösen.

Fondplaceringar kan vara förenade med **operativa risker**, som kan orsakas exempelvis av externa faktorer och teknologi eller av bristfällig funktion hos personalen, organisationen eller interna processer. Till operativa risker kan också räknas eventuella personal- och organisationsändringar.

En fond kan vara förenad med en **likviditetsrisk**, med vilket avses risken att fondens placeringar inte kan omsättas i kontanter inom planerad tid och till önskat pris. Detta kan inverka på fondandelens utveckling om man blir tvungen att realisera fondens placeringar vid en ogynnsam tidpunkt. Likviditetsrisk kan förekomma vid exceptionella marknadssituationer, då det exempelvis inte aktivt handlas med vissa värdepapper eller skillnaden mellan dessas köp- och säljnoteringar är stor eller saknas helt och hållet. I sådana fall kan inlösen av fondandelar ta längre tid än vanligt och i vissa fall avbrytas.

Risker förenade med masslåneplaceringar

När man placerar i masslån ska man alltid läsa lånevillkoren. I lånevillkoren fastställs återbetalningen av avkastningen och det nominella kapitalet vid olika marknadssituationer. Vid placeringar i masslån ska man dessutom bedöma emittentens förmåga att klara av sina förpliktelser.

Risker förenade med masslån är marknads- och clearingrisk, force majeure- och operativ risk samt emittentrisk, likviditetsrisk och kapital-, ränte- samt annan risk förenad med avkastningen. Med **marknadsrisk** avses risken att masslånets pris ändras som följd av den allmänna marknadsutvecklingen. På sekundärmarknaden fluktuerar masslånets värden enligt efterfrågan och utbud. Marknadsrisken realiserar när masslån säljs under lånets löptid. Bolagsrisken förenad med masslånets värdefluktuation kan minskas genom spridning på masslån emitterade av flera olika emittenter.

Med **clearingrisk** avses en situation där motparten inte kan uppfylla sina förpliktelser, dvs. motparten kan inte leverera de värdepapper som ingår i affären eller betala köpesumman i enlighet med avtalade villkor, även om den andra parten har uppfyllt sina avtalsförpliktelser.

Med **force majeure-risker** avses avtalsoberoende faktorer som orsakar oväntade och oöverstigliga följder, vilka utgör en risk för verksamhetens kontinuitet och för vilka avtalsparterna inte är ansvariga. Force majeure-risker är exempelvis allvarliga naturkatastrofer, uppror, strejker och krigstillstånd. En realisering av force majeure-risker kan ha en betydande inverkan på priset på värdepappren eller på möjligheterna att bedriva värdepappershandel. Som en följd av detta kan en realisering av force majeure- risker också inverka på tidpunkten för verkställandet av handeln med masslån.

Operativa risker kan orsakas exempelvis av externa faktorer och teknologi eller av bristfällig funktion hos personalen, organisationen eller interna processer. Till operativa risker kan också räknas eventuella personal- och organisationsändringar.

Med **emittentrisk** avses en situation där emittenten av masskuldebrevslån inte kan återbetala avkastningen och det nominella kapitalet till placeraren i enlighet med villkoren då placeringen förfaller. Emittentrisken realiserar exempelvis vid emittentens konkurs, då återbetalningsförmågan inte längre existerar.

Kapitalrisken realiserar om det företag som emitterat lånet försätts i konkurs och saknar medel att återbetala det nominella lånekapitalet till skuldebrevsinnehavarna. Säkerhet som har ställts för lånet minskar kapitalrisken enligt säkerhetens realiseringsvärde.

Likviditetsrisken påverkas av efterfrågan på och utbudet av värdepappret. Om det handlas mycket litet med värdepappret kan det vara besvärligt att omsätta värdepappret i kontanter till önskat pris och inom önskad tid och det kan orsaka stora värdefluktuationer.

Med **ränterisk** avses att när den allmänna räntenivån stiger eller förändringar sker på marknaden i strid med förväntningarna så sjunker masslånets försäljningsvärde eller kurs. Ränterisken realiserar i räntebundna masslån när placeraren säljer lånet under löptiden och räntorna har gått upp under tiden mellan teckning och försäljning. Kunden har exempelvis köpt ett masslån till emissionskursen 100 %. Om lånets säljkurs är exempelvis 98,8 %, betalas till kunden 988 euro + eventuell upplupen ränta för masslånet med ett nominellt värde på 1 000 euro. Om räntorna går ner inkasserar placeraren vinst. Lånets säljkurs är exempelvis 102,5 %, då betalas till kunden 1 025 euro + upplupen ränta för ett masslån med ett nominellt värde på 1 000 euro.

Risker förenade med aktieplacering

Aktieplacering är förenat förutom med allmänna risker, som är marknads- och clearingrisk samt force majeure- och operativ risk också med bolagsrisker. Utländska aktieplaceringar är också förenade med valutakursrisk.

Med **marknadsrisk** avses risken att aktiernas pris ändras som följd av den allmänna marknadsutvecklingen. På sekundärmarknaden fluktuerar aktiernas kurser eller värden enligt efterfrågan och utbud. Kursrisken realiserar när aktierna säljs. Bolagsrisken förenad med aktiernas värdefluktuation kan minskas genom en spridning på flera olika aktier inom olika branscher. Den allmänna marknadsrisken kan också minskas genom spridning på exempelvis ränteobjekt.

Med **clearingrisk** avses en situation där motparten inte kan uppfylla sina förpliktelser, dvs. motparten kan inte leverera de värdepapper som ingår i affären eller betala köpesumman i enlighet med avtalade villkor, även om den andra parten har uppfyllt sina avtalsförpliktelser.

Med **force majeure-risker** avses avtalsberoende faktorer som orsakar oväntade och oöverstigliga följder, vilka utgör en risk för verksamhetens kontinuitet och för vilka avtalsparterna inte är ansvariga. Force majeure-risker är exempelvis allvarliga naturkatastrofer, uppror, strejker och krigstillstånd. En realisering av force majeure-risker kan ha en betydande inverkan på priset på värdepappren eller på möjligheterna att bedriva värdepappershandel. Som en följd av detta kan en realisering av force majeure-risker också inverka på tidpunkten för verkställandet av aktiehandel

Operativa risker kan orsakas exempelvis av externa faktorer och teknologi eller av bristfällig funktion hos personalen, organisationen eller interna processer. Till operativa risker kan också räknas eventuella personal- och organisationsändringar.

Om ett företag försätts i konkurs finns **risken** att aktieinnehavaren **förlorar det kapital han eller hon har placerat i företaget**. Direkta placeringar i aktier kräver att man ingående sätter sig in i aktiemarknaden och de bolag man placerar i. Risken och svårigheten att välja aktier kan minskas genom att man i stället för enskilda aktier köper andelar i fonder som placerar i aktier

Kategori A (kapitalgaranterade, risk max. 10 %)

Finansiella instrument med kapitalgaranti

Kapitalgaranterade produkter, där kapitalrisken är högst 10 %, är exempelvis indexlån. Avkastningen på indexlån kan vara bunden exempelvis till råvaru-, ränte-, aktie- eller valutaindex. Teckningspriset för dessa indexlån varierar mellan 100–110 %.

Dessutom finns det lån på marknaden där det nominella kapitalet alltid återbetalas till minst 90 % på förfallodagen om teckningspriset är högst 100 %. Kapitalgarantin gäller emellertid endast på förfallodagen. Under lånetiden kan återköpspriset vara högre eller lägre än det nominella värdet beroende på referensindexets utveckling.

Risker förenade med indexlån är clearingrisk, force majeure- och operativ risk samt emittentrisk, likviditetsrisk och ränte- samt marknadsrisk. Med **clearingrisk** avses en situation där motparten inte kan uppfylla sina förpliktelser, dvs. motparten kan inte leverera de värdepapper som ingår i affären eller betala köpesumman i enlighet med avtalade villkor, även om den andra parten har uppfyllt sina avtalsförpliktelser.

Med **force majeure-risker** avses avtalsberoende faktorer som orsakar oväntade och oöverstigligen följder, vilka utgör en risk för verksamhetens kontinuitet och för vilka avtalsparterna inte är ansvariga. Force majeure-risker är exempelvis allvarliga naturkatastrofer, uppror, strejker och krigstillstånd. En realisering av force majeure-risker kan ha en betydande inverkan på priset på värdepappren eller på möjligheterna att bedriva värdepappershandel. Som en följd av detta kan en realisering av force majeure- risker inverka också på tidpunkten för verkställandet av handel med indexlån.

Operativa risker kan orsakas exempelvis av externa faktorer och teknologi eller av bristfällig funktion hos personalen, organisationen eller interna processer. Till operativa risker kan också räknas eventuella personal- och organisationsändringar.

Indexlånen är också förenade med **likviditetsrisk**, eftersom det på indexlånets sekundärmarknad vanligen finns endast en möjlig motpart (indexlånets emittent). Likviditetsrisken ökar framför allt i de fall där indexlånets emittent förbinder sig att återköpa indexlånet endast vissa dagar under året.

Indexlån är också alltid förenade med **emittentrisk**, som avser risken att emittenten inte exempelvis på grund av konkurs kan återbetala masslånets avkastning och/eller kapital inom utsatt tid.

Med **ränterisk** avses att när den allmänna räntenivån stiger eller förändringar sker på marknaden i strid med förväntningarna så sjunker indexlånets försäljningsvärde eller kurs. Ränterisken realiserar i indexlån när placeraren säljer lånet under löptiden och räntorna har gått upp under tiden mellan teckning och försäljning. Kunden har exempelvis köpt indexlånet till emissionskursen 100 %. Om lånets säljkurs är exempelvis 98,8 %, betalas till kunden 988 euro + eventuell upplupen ränta för ett indexlån med ett nominellt värde på 1 000 euro. Om räntorna går ner inkasserar placeraren vinst. Lånets säljkurs är exempelvis 102,5 %, då betalas till kunden 1 025 euro + upplupen ränta för ett masslån med ett nominellt värde på 1 000 euro. Med **marknadsrisk** avses risken att de finansiella instrumentens pris ändras som en följd av den allmänna marknadsutvecklingen. På sekundärmarknaden fluktuerar indexlånens värde förutom enligt ränteändringarna också enligt prisändringar på den underliggande tillgången, dvs. enligt efterfrågan och utbud. I fråga om indexlån realiserar marknadsrisken så att man inte får förväntad avkastning på indexlånet eller att man inte får någon avkastning överhuvudtaget.

På marknaden finns så kallade private placements, som till sin struktur hör till kategorin lån med kapitalgaranti. Dessa produkter är vanligen skraddarsydda för en viss kundgrupp. Utmärkande för dessa är att utbudet och handeln på sekundärmarknaden är begränsade.

Kategori B (Risk begränsad till kapitalet max. 100 %)

Masslån

Till kategorin hör indexlån som saknar eller har begränsad kapitalgaranti på förfallodagen. Avkastningen på dessa lån kan vara bunden exempelvis till råvaru-, ränte-, aktie- eller valutaindex.

Risker förenade med masslån är marknads- och clearingrisk, force majeure- och operativ risk samt emittentrisk, likviditetsrisk och kapital-, ränte- samt annan risk förenad med avkastningen. Med **marknadsrisk** avses risken att masslånens pris ändras som en följd av den allmänna marknadsutvecklingen. På sekundärmarknaden fluktuerar masslånens värden enligt efterfrågan och utbud. Marknadsrisken realiserar när indexlån säljs under lånets löptid eller förfaller.

Med **clearingrisk** avses en situation där motparten inte kan uppfylla sina förpliktelser, dvs. motparten kan inte leverera de värdepapper som ingår i affären eller betala köpesumman i enlighet med avtalade villkor, även om den andra parten har uppfyllt sina avtalsförpliktelser.

Med **force majeure-risker** avses avtalsberoende faktorer som orsakar oväntade och oöverstigliga följder, vilka utgör en risk för verksamhetens kontinuitet och för vilka avtalsparterna inte är ansvariga. Force majeure-risker är exempelvis allvarliga naturkatastrofer, uppror, strejker och krigstillstånd. En realisering av force majeure-risker kan ha en betydande inverkan på priset på värdepappren eller på möjligheterna att bedriva värdepappershandel. Som en följd av detta kan en realisering av force majeure- risker inverka också på tidpunkten för verkställandet av handeln med masslån.

Operativa risker kan orsakas exempelvis av externa faktorer och teknologi eller av bristfällig funktion hos personalen, organisationen eller interna processer. Till operativa risker kan också räknas eventuella personal- och organisationsändringar.

Med **emitterrisk** avses en situation där emittenten av masskuldebrevslånet inte kan återbetala avkastningen och det nominella kapitalet till placeraren i enlighet med villkoren då placeringen förfaller. Emittentrisken realiserar exempelvis vid emittentens konkurs, då återbetalningsförmågan inte längre existerar.

Kapitalrisken realiserar om det företag som emitterat lånet försätts i konkurs och saknar medel att återbetala det nominella lånekapitalet till masslåneinnehavarna. Säkerheter som har ställts för lånet minskar kapitalrisken enligt säkerhetens realiseringsvärde.

Likviditetsrisken påverkas av efterfrågan på och utbudet av värdepappret. Om det handlas mycket litet med värdepappret kan det vara besvärligt att omsätta värdepappret i kontanter till önskat pris och inom önskad tid och det kan orsaka stora värdefluktuationer.

Med **ränterisk** avses att när den allmänna räntenivån går upp eller förändringar sker på marknaden i strid med förväntningarna så sjunker masslånets försäljningsvärde eller kurs. Ränterisken realiserar i räntebundna masslån när placeraren säljer lånet under löptiden och räntorna har gått upp under tiden mellan teckning och försäljning. Kunden har exempelvis köpt ett masslån till emissionskursen 100 %. Om lånets säljkurs är exempelvis 98,8 %, betalas till kunden 988 euro + eventuell upplupen ränta för masslånet med ett nominellt värde på 1 000 euro. Om räntorna sjunker inkasserar placeraren vinst. Lånets säljkurs är exempelvis 102,5 %, då betalas till kunden 1 025 euro + upplupen ränta för ett masslån med ett nominellt värde på 1 000 euro.

På marknaden finns också lån som är bundna till företagets kreditrisk t.ex. CDO-lån (Collateralised Debt Obligation). I dessa lån tar placeraren på sig kapitalrisken, dvs. risken för att referensföretaget inte klarar av sina förpliktelser och försätts i likvidation eller går i konkurs. Om risken realiserar i fråga om något referensföretag förlorar placeraren en del av det placerade kapitalet eller hela kapitalet.

Andra masslån som hör till denna kategori är exempelvis optionslån eller konvertibla skuldebrev. Ett konvertibelt skuldebrev kan konverteras till emittentens aktier på det sätt som fastställs i skuldebrevets villkor. Till ett optionslån hör ett optionsbevis som ger rätt att teckna emittentens aktier till ett visst pris vid en viss tidpunkt i framtiden. Masslån är alltid också förenade med emitterrisk, som avser risken att emittenten inte exempelvis på grund av konkurs kan återbetala masslånets avkastning och/eller kapital inom utsatt tid.

Dessa masslåneprodukter lämpar sig för erfarna och självständiga placerare, som är beredda att ta risken att förlora det placerade kapitalet som motvikt till en bra avkastningsmöjlighet.

På marknaden finns så kallade private placements, som till sin struktur hör till denna kategori. Dessa produkter är vanligen skraddarsydda för en viss kundgrupp. Utmärkande för dessa är ett begränsat utbud och begränsad handel på sekundärmarknaden.

Aktier

Av aktierna hör inhemska och utländska onoterade aktier och teckningsrätter anknutna till dessa till denna kategori. Aktieplaceringar är förenade förutom med allmänna risker, som är marknads- och clearingrisk samt force majeure- och operativ risk också med bolagsrisker. Utländska aktieplaceringar är också förenade med valutakursrisk.

Med **marknadsrisk** avses risken att aktiernas pris ändras som en följd av den allmänna marknadsutvecklingen. På sekundärmarknaden fluktuerar aktiernas kurser eller värden enligt efterfrågan och utbud. Kursrisken realiseras när aktierna säljs. Bolagsrisken förenad med aktiernas värdefluktuation kan minskas genom en spridning på flera olika aktier inom olika branscher. Den allmänna marknadsrisken kan också minskas genom spridning på exempelvis ränteobjekt.

Med **clearingrisk** avses en situation där motparten inte kan uppfylla sina förpliktelser, dvs. motparten kan inte leverera de värdepapper som ingår i affären eller betala köpesumman i enlighet med avtalade villkor, även om den andra parten har uppfyllt sina avtalsförpliktelser.

Med **force majeure-risker** avses avtalsberoende faktorer som orsakar oväntade och oöverstigliga följder, vilka utgör en risk för verksamhetens kontinuitet och för vilka avtalsparterna inte är ansvariga. Force majeure-risker är exempelvis allvarliga naturkatastrofer, uppror, strejker och krigstillstånd. En realisering av force majeure-risker kan ha en betydande inverkan på priset på värdepappren eller på möjligheterna att bedriva värdepappershandel. Som en följd av detta kan en realisering av force majeure-risker också inverka på tidpunkten för verkställandet av aktiehandel.

Operativa risker kan orsakas exempelvis av externa faktorer och teknologi eller av bristfällig funktion hos personalen, organisationen eller interna processer. Till operativa risker kan också räknas eventuella personal- och organisationsändringar.

Om ett företag försätts i konkurs finns **risken** att aktieinnehavaren **förlorar det kapital han eller hon har placerat i företaget**. Om man gör direkta placeringar i aktier ska man ingående sätta sig in i aktiemarknaden och de bolag man placerar i. Risken och problemet att välja aktier kan minskas genom att man i stället för enskilda aktier köper andelar i placeringsfonder.

Utmärkande för onoterade aktier och teckningsrätter är att det finns begränsat med information om bolagen och att en fungerande sekundärmarknad saknas.

Till denna kategori hör också inhemska och utländska optionsbevis och personaloptioner, som företagen i regel använder för att sporra sin personal. De kan till sin natur jämföras med teckningsrätter, som ger rätt att i framtiden teckna aktier i ifrågavarande bolag till ett på förhand fastställt pris. Utmärkande för optionsbevis och personaloptioner är att om teckningsrätten inte används senast på förfallodagen förlorar den sitt värde. Det kan också finnas begränsningar gällande informationsutbudet och handeln på sekundärmarknaden.

Dessa aktieprodukter lämpar sig för erfarna och självständiga placerare, som är beredda att aktivt följa enskilda företags kursutveckling.

Övriga

Till denna kategori hör börsnoterade warranter och certifikat. Riskerna med warranter och certifikat beror på produkternas referenstillgång. Referenstillgången kan vara en aktie, ett aktieindex, en valuta eller en råvara.

En warrant ger köparen rätt men inte skyldighet att köpa (köpwarrant) eller sälja (säljwarrant) referenstillgången till ett på förhand avtalat pris på förfallodagen. Placeraren köper eller säljer emellertid inte själva referenstillgången, utan eventuell vinst betalas i pengar. Warranter kan ge avkastning både när värdet på referenstillgången stiger och sjunker. Placeraren kan satsa på uppgång eller nedgång och således dra nytta av sin placeringssyn. Warranter har en hävstångseffekt, dvs. när kursen stiger så stiger värdet på en köpwarrant proportionellt sett mer än värdet på referenstillgången. Med warranter kan man också skydda existerande aktieplaceringar mot värdesänkning. Handeln sker som med aktier.

En warrant är en placering med hög risk. Placeraren kan förlora hela det placerade beloppet. Ju billigare en warrant är, desto större är i allmänhet warrantens hävstångseffekt och risk. Å andra sidan är det betydligt billigare att köpa en warrant än den aktie som utgör referenstillgång, vilket begränsar risken för förluster. Referenstillgångens prisrisk är densamma som för innehavet av referenstillgången, i vissa fall dessutom med hävstångseffekt. Riskerna anknyter till den allmänna utvecklingen på aktiemarknaden och referenstillgångens framgång. Warranter har också emittentrisk.

Indexcertifikat är ett av Nordea Bank Abp emitterat värdepapper, vars värde bestäms enligt den underliggande tillgångens utveckling. Det finns två slag av indexcertifikat; Bull och Bear. Värdet på indexcertifikatet Bull följer den underliggande tillgångens utveckling. Indexcertifikatet Bear rör sig i omvänt förhållande till den underliggande tillgången. De av Nordea emitterade indexcertifikaten noteras på börsen och handlas på samma sätt som aktier.

Den underliggande tillgångens prisrisk är densamma som för innehavet av den underliggande tillgången, i vissa fall dessutom med hävstångseffekt. Riskerna anknyter till den allmänna utvecklingen på aktiemarknaden och den underliggande tillgångens framgång. Placeraren kan förlora hela sitt placerade belopp. En sådan risk är sällan förenad med köp av enbart aktier. Certifikaten har också emittentrisk.

Om den underliggande tillgången är en aktie eller ett aktieindex är de förenade med följande risker: marknads- och clearingrisk samt force majeure- och operativ risk samt vid direkt aktieplacering också bolagsrisk. Utländska aktier är också förenade med valutakursrisk.

Med **marknadsrisk** avses risken att aktiernas pris ändras som en följd av den allmänna marknadsutvecklingen. På sekundärmarknaden fluktuerar aktiernas kurser eller värden enligt efterfrågan och utbud. Kursrisken realiserar när aktierna säljs. Företagsrisken förenad med aktiernas värdefluktuation kan minskas genom en spridning på flera olika aktier inom olika branscher. Den allmänna marknadsrisken kan också minskas genom spridning på exempelvis ränteobjekt.

Med **clearingrisk** avses en situation där motparten inte kan uppfylla sina förpliktelser, dvs. motparten kan inte leverera de värdepapper som ingår i affären eller betala köpesumman i enlighet med avtalade villkor, även om den andra parten har uppfyllt sina avtalsförpliktelser.

Med **force majeure-risker** avses avtalsberoende faktorer som orsakar oväntade och oöverstigliga följder, vilka utgör en risk för verksamhetens kontinuitet och för vilka avtalsparterna inte är ansvariga. Force majeure-risker är exempelvis allvarliga naturkatastrofer, uppror, strejker och krigstillstånd. En realisering av force majeure-risker kan ha en betydande inverkan på priset på värdepappren eller på möjligheterna att bedriva värdepappershandel. Som en följd av detta kan en realisering av force majeure- risker inverka också på tidpunkten för verkställandet av aktiehandel.

Operativa risker kan orsakas exempelvis av externa faktorer och teknologi eller av bristfällig funktion hos personalen, organisationen eller interna processer. Till operativa risker kan också räknas eventuella personal- och organisationsändringar.

Om ett företag försätts i konkurs finns **riskan** att aktieinnehavaren **förlorar det kapital han eller hon har placerat i företaget**. Om man gör direkta placeringar i aktier ska man ingående sätta sig in i aktiemarknaden och de bolag som man placerar i.

Kategori C (Risk att förlora mer än kapitalet)

Kategorin består av placeringsprodukter som är förenade med en risk att förlora mer än kapitalet. Sådana produkter är olika derivatprodukter t.ex. optioner, terminer och futurer, med vilka man kan köpa eller sälja ett objekt såsom index, valutor, råvaror mm. till ett visst pris i framtiden. Dessa produkter är avsedda som verktyg för placerare, som har en syn på i vilken riktning marknaden utvecklas och som vill optimera förhållandet mellan avkastning och risk för sina placeringar eller skydda sin placeringsportfölj.

Utmärkande för dessa placeringar är en kort placeringstid och en stor värdefluktuation. Dessa placeringar är också förenade med en risk att förlora mer än kapitalet och därför ingår banken ett separat avtal med kunden om derivathandel och kräver vid behov säkerheter av placeraren. Derivat lämpar sig för professionella placerare, som förstår hur marknaden och derivaten fungerar och som är beredda att ta risken att förlora mer än kapitalet som motvikt till en bra förväntad avkastning.

Om den underliggande tillgången är en aktie eller ett aktieindex är de dessutom förenade med följande risker: marknads- och clearingrisk samt force majeure- och operativ risk samt vid direkt aktieplacering också bolagsrisk. Utländska aktier är också förenade med valutakursrisk.

Med **marknadsrisk** avses risken att aktiernas pris ändras som en följd av den allmänna marknadsutvecklingen. På sekundärmarknaden fluktuerar aktiernas kurser eller värden enligt efterfrågan och utbud. Kursrisken realiserar när aktierna säljs. Bolagsrisken förenad med aktiernas värdefluktuation kan minskas genom en spridning på flera olika aktier inom olika branscher. Den allmänna marknadsrisken kan också minskas genom spridning på exempelvis ränteobjekt.

Med **clearingrisk** avses en situation där motparten inte kan uppfylla sina förpliktelser, dvs. motparten kan inte leverera de värdepapper som ingår i affären eller betala köpesumman i enlighet med avtalade villkor, även om den andra parten har uppfyllt sina avtalsförpliktelser.

Med **force majeure-risker** avses avtalsberoende faktorer som orsakar oväntade och oöverstigliga följder, vilka utgör en risk för verksamhetens kontinuitet och för vilka avtalsparterna inte är ansvariga. Force majeure-risker är exempelvis allvarliga naturkatastrofer, uppror, strejker och krigstillstånd. En realisering av force majeure-risker kan ha en betydande inverkan på priset på värdepappren eller på möjligheterna att bedriva värdepappershandel. Som en följd av detta kan en realisering av force majeure- risker också inverka på tidpunkten för verkställandet av aktiehandel.

Operativa risker kan orsakas exempelvis av externa faktorer och teknologi eller av bristfällig funktion hos personalen, organisationen eller interna processer. Till operativa risker kan också räknas eventuella personal- och organisationsändringar.

Om ett företag går i konkurs finns **riskan** att aktieinnehavaren **förlorar det kapital han eller hon har placerat i företaget**. Om man gör direkta placeringar i aktier ska man ingående sätta sig in i aktiemarknaden och de bolag som man placerar i.